

Sinh Vật

Toàn Không Đỗ Đăng Tiến

***

Thời trước, mỗi khi cha mẹ mắng la rầy con cháu hư hỏng làm các điều xằng bậy vô đạo đức, thường dùng các loài súc sinh để ám chỉ con cháu xấu xa ấy giống loài súc sinh, như không biết ân nghĩa, không biết cư xử phải đạo, không biết kính trên nhường dưới là gì v.v... Đúng như vậy, các sinh vật sống theo bản năng sinh tồn của chúng, nói năng (communication) giới hạn, so với loài người nói năng phong phú, có chữ nghĩa, lại được dạy bảo. Súc sinh các loài không có sự thông minh hiểu biết như con người. Tuy nhiên, về một phương diện nào đó, chúng cũng thể hiện tài năng, thông minh của riêng chúng, mà nhiều khi con người không thể làm được.

Ngày xưa, người ta chỉ biết được một phần của một số sinh vật có tài năng hay bản sinh đặc biệt, vật nuôi trong nhà như “mèo” thấy được trong tối, “chó” nghe rất thính. Loài hoang dã như loài “dơi” bay được trong đêm tối để kiếm ăn, loài “khỉ vượn” nhảy chuyên từ cành này qua cây khác không biết mệt, có loại “cá” bay trên mặt nước một đoạn dài v.v...

Ngày nay, với đà tiến bộ của nhân loại, các nhà Khoa học đã lần lượt khám phá ra nhiều sự việc bất ngờ mà một số sinh vật làm, chứng tỏ sự thông minh đặc biệt của chúng. Chúng ta thử nêu ra một số trường hợp mà các nhà Khoa học đã khám phá ra.

Ông Davis Attenborough, nhà Sinh vật học người nước Anh, hiện đang nghiên cứu các loại sinh vật từ nhiều năm trong toàn thế giới. Tài liệu ông nghiên cứu được ghi vào đĩa DVD. Các phim này do ông thực hiện và giải thích về đời sống của các loài sống trên mặt đất, các loài sống dưới biển, và các loài bay trên không. Coi những phim này thật vô cùng ngạc nhiên,

thích thú vì những sự việc chưa từng bao giờ thấy, chưa từng bao giờ nghĩ tới. Chúng ta hãy lần lượt đọc để biết việc nhà Khoa học Davis Attenborough khám phá về sự đặc biệt của các sinh vật.

I. KHÁM PHÁ VỀ CÁC LOÀI CHIM. Chúng ta thử nêu ra mười một (11) loài chim:

0.1 Chim Đánh Trống (Palm Cockatoo). Chim Đánh Trống (Cockatoo) trông nó giống như con vẹt (két), nhưng mỏ nó không quặp như mỏ vẹt. Không biết nó làm cách nào, đi tìm ở đâu ra một khúc cành cây khô nhẵn nhụi, tuy không thẳng như dùi trống, nhưng cũng gân như dùi trống, một chân cầm khúc cây bay đến một cây cao bị gãy đã khô. Vừa đậu xuống bằng một chân, nó vội đưa khúc cây cho mỏ giữ, hai chân xoay thế đứng vững vàng và đứng chỗ trên cây. Xong chân trái nắm đầu nhỏ của khúc cây (dùi trống), đánh vào thân cây khô phát ra tiếng rõ ràng như ta đánh vào cái mõ. Trong khi gõ đánh như vậy, miệng mỏ nó ca hát liên tục như người ca sĩ vừa ca hát vừa gõ nhịp vậy đấy!

Palm Cockatoo
(Ban Biên Tập sưu tầm)

02. Chim Đầu Vàng (Cisticola). Chim Cisticola, không biết nó tìm kiếm mạng nhện ở đâu mang về chỗ tổ của nó, đây một miệng mỏ mạng nhện. Tổ của nó đã làm xong, chỉ còn việc làm sao cho kín chung quanh tổ. Tổ của nó nằm giữa những lá dài, dày, lên thẳng. Bắt đầu, nó nhả mạng nhện ra, dùng một chân giữ mạng nhện trong khi chân kia bám vào lá cây. Nó dùng mỏ dùi dùi lá cho được thành lỗ, rồi dùng mỏ lôi sợi mạng nhện từ chân đang giữ ra dùng mỏ đút qua lỗ lá.

Quay qua phía bên kia lá, dùng mỏ kéo dây mạng nhện qua lá khác, cũng dùng lá và đưa chỉ mạng nhện qua hết lá này đến lá kia vòng chung quanh tổ của nó. Khi hết mạng nhện, lại đi lấy nữa về làm cho tới khi chằng lá kín hết chung quanh tổ nó mới thôi.

Bright-headed Cisticola
(Ban Biên Tập sưu tầm)

03. Chim Mỏ Vàng (Rumpel). Chim Rumpel có mỏ vàng nhọn, nó làm tổ trên một cành bụi thẳng đứng, tổ có hai tầng, tầng trên lộ thiên, tầng dưới vào bằng cửa hông nhưng cửa hông ở chỗ khuất khó thấy vì có cành lá nguy trang. Nhà Khoa học giải thích: Nó làm như vậy để đánh lừa các loài khác tưởng tổ của nó ở tầng trên, chú thực ra khi đẻ trứng, ấp con của nó là ở tầng dưới. Một con nằm tầng trên, một con ấp trứng ở tầng dưới, để bảo toàn an ninh cho trứng và con của nó.

04. Chim Bellbird. Chim Bellbird đi công mầy con sâu róm xù lông dữ tợn về để bò trên tổ và chung quanh tổ, chỗ có trứng của nó. Nhà Khoa học giải thích rằng: Chim Bellbird còn mổ vào đầu sâu róm để kích động sâu róm bò tới bò lui làm kẻ phòng vệ canh chừng, dương lông nhọn hoắt, sẵn sàng nghênh chiến với con vật nào muốn vào ăn cắp trứng, chim con mới nở.

Bell Miner
(Ban Biên Tập sưu tầm)

05. Chim Diệc (Heron). Chim diệc kiếm ăn trên đồng ruộng, nước, có cây cỏ hoang, chim này cổ dài, chân cao, lội nước, nhìn trên mặt nước coi có con mồi thì bắt ăn. Nhưng, vì ánh sáng mặt trời lóa mặt nước, nên khó thấy con mồi ở dưới nước. Nó bèn xòe hai cánh ra, chum phủ, giống một cái ô dù nhỏ che trên đầu cổ, như thế nó dòm thấy rõ con mồi dưới nước dễ dàng. Khi kiếm được con mồi rồi, nó co cánh lại đứng nuốt mồi, đi dăm ba bước lại xòe cách như thế làm tiếp nữa. Có con chim loại khác thấy thế, nhưng không biết xòe cánh như nó, nên theo, cũng rúc đầu vào chỗ xòe cánh của nó để ăn có!

0.6 Chim Nhạn Biển (Skimmer). Chim Nhạn biển có cánh dài, trông giống như con cò lớn, nhưng nó có mỏ dưới bẹt như mỏ vịt và dài hơn mỏ trên cả mấy phân (1 inch). Trông thấy mỏ nó như thế, ta nghĩ con chim này làm sao mà mổ bắt mồi, vì mỏ trên ngắn hơn mỏ dưới cả khúc như vậy! Ta nghĩ là chắc chúng phải chết đói mất thôi! Nhưng không đâu, chúng cũng tìm ra cách để sống, bằng cách nào đây? Bằng cách, nó bay là là trên mặt biển, những nơi biển lặng ít sóng, há mỏ miệng to hoác ra, rồi đưa cái mỏ dưới xuống nước, cứ như người cày ruộng đi tới hoài, tới khi nào có con tôm tép vướng vào cái mỏ dưới của nó, nó liền ngậm miệng mỏ lại. Thế là nó bắt được con mồi, liền bay lên cao nuốt mồi, xong lại tiếp tục làm như thế nữa cho tới khi nào no đủ mới thôi. Do đó, nó đâu có bị chết đói.

Black Skimmer
(Ban Biên Tập sưu tầm)

0.7 Chim Ưng (Falcon). Chim Falcon to lớn. Khi các loài thú bắt các con vật ăn thịt trong rừng, từ loài sư tử, hổ, báo,

chó sói, chim muông ăn riả chẳng còn gì, chỉ còn những khúc xương trơ trụi. Ấy thế mà loài chim ung vẫn khai thác triệt để bằng cách chúng dùng hai chân nắm khúc xương óng to tương như thế, cố bay lên thật cao trên không, chỗ nào có đá gồ ghề ở phía dưới, rồi quăng xuống, xương sẽ vỡ bẻ ra là chúng có thể ăn được tủy trong xương!

Brown Falcon
(Ban Biên Tập sưu tầm)

08. Chim Kền Kền (Vulture). Chim Vulture biết bay ngửa, bay lộn vòng. Hai con Kền Kền một con bay nằm ngửa, một con bay nằm sấp, chúng bay ngược chiều gần vào nhau, khi gặp, chân nắm chân cho chặt, xong cùng nhau quay lộn vòng vòng vòng trên không trung thật lâu. Nhà Khoa học giải thích: đây là chúng tập trận cho việc thực tập bắt con mồi. Thật là đặc biệt và hiếm có chuyện chim tập trận như vậy!

Chưa hết, chim Kền kền ở Mã lai (Singapore) có một đặc tính thật là đặc biệt. Nhà Khoa học làm thí nghiệm như sau: Trong một rừng cây cối lớn nhỏ um tùm, lá rừng bao phủ đầy cả mặt đất. Trên trời không có một bóng chim bay, rừng cây âm u vắng lặng, nhà Khoa học lấy một cục thịt trong túi khoác sau lưng ra, đem vùi miếng thịt xuống dưới lá cây rừng tràn lan khắp nơi như thế. Khi ấy vẫn không có một con chim nào trên vùng trời ấy cả. Khoảng mười lăm phút sau trên trời có một con Kền Kền lượn ở mãi trên trời cao, một lúc nữa, lại có con thứ hai cũng lượn như thế. Chỉ sau hai vòng lượn của con thứ nhất, hai con chim hạ cánh xuyên qua cành cây kẽ lá xuống ngay gần chỗ giấu miếng thịt. Chúng dùng mỏ bới lá, chỉ sau ít giây, là nó lôi miếng thịt lên, dùng chân giữ, dùng mỏ xé thịt ăn. Nhà Khoa học giải thích: Giống chim kền kền có thể ngửi mùi thịt từ rất xa, nên chúng biết đúng chỗ nào

thoát ra mùi thịt mà hạ cánh đúng chỗ ấy. Như vậy nếu nói theo loài người chim này có “Thiên ty”, ngửi mùi rất xa, nên mới biết giỏi như vậy được!

Griffon Vulture
(Ban Biên Tập sưu tầm)

09. Loài Quạ (Crow). Loài quạ có nhiều đặc điểm. Chúng dùng mỏ bẻ que dài, dùng mỏ đưa que vào hang hốc cây, rồi chọc chọc nhiều lần, khi nào cảm thấy có sâu bám dính vào mỏ kéo ra để ăn. Trong khi ăn, nó còn biết dùng chân giữ cho que khỏi rơi mất, rồi lại dùng mỏ tiếp tục đưa que vào hang chọc chọc nữa!

Crow
(Ban Biên Tập sưu tầm)

Quạ ở Nhật Bản đi kiếm quả hạch, hạt khô có nhân bên trong, nhưng to và cứng quá không nuốt được. Nó bèn ngâm công đến ngã tư đường, chỗ đèn xanh đèn đỏ, ngay chỗ người đi bộ qua lại. từ trên cao nó bỏ hạt xuống rồi theo dõi quan sát. Khi thấy xe qua lại cán hạt vỡ bẻ ra, đợi khi đèn đỏ, không có người qua lại bèn vội vàng nhào xuống mỏ mau ăn chóng. Khi có xe hoặc có người qua lại, nó bèn bay lên đậu chờ đợi ở trên cao.

10. Chim Fielfair. Chim Fielfair ở Thụy Điển, nhỏ con như con sóc, nó đẻ và ấp trứng nở về mùa Xuân, con bố đi kiếm mồi, con mẹ ở nhà (tổ) trông các con, con mẹ không dám rời xa các con, nó chỉ quanh quẩn gần chung quanh tổ trông chừng các con. Có một con qua tới cành cây gần đó, rình rập định bắt con nó để ăn. Từ lúc nó biết có kẻ rình rập như thế, nó bắt đầu la lối, bay nhảy chung quanh chỗ các con, miệng la không ngớt. Một lúc không lâu, con chim bố trở về. Thế là hai bố mẹ đàn chim non bắt đầu luân phiên bay qua bay lại, chửi bới mắng nhiếc đuổi quạ. Quạ cứng đầu, nhất định không chịu bay đi, Hai vợ chồng Fielfair bèn luân phiên bay thẳng tới sát đầu quạ, miệng há to hết cỡ la mắng, làm như muốn ăn tươi nuốt sống quạ, nhưng bay lướt qua đầu quạ mà không dám mổ, vì lúc đó quạ há miệng định mổ lại Fielfair. Đến đây, quạ đã hơi khiếp vợ chồng bé hạt tiêu này ghê gớm dữ dằn quá, nên quạ bèn bay qua một cành cây khác xa tổ của chúng hơn.

Vợ chồng chim Fielfair không chịu để lỡ cơ hội chiến thắng, bèn dùng chiến thuật khốc liệt nhất mà chúng có, để quạ cút ngay, không còn dám bén mảng chung quanh tổ chỗ các con của chúng sau này nữa. Thế là hai vợ chồng chim Fielfair lần này quyết liệt dữ tợn hơn, chúng luân phiên nhau vừa bay vừa la, vừa bỏ bom bằng phân của chúng, trúng ngay đầu mỏ mình mấy quạ dính đầy phân! Chồng làm một lần, vợ làm một lần, đều trúng đích cả! Thế là quạ đen xấu xa, sợ quá, hôi hám quá, bần thiêu quá, đành cúi đầu bay đi mất, xấu hổ quá, không dám ngoảnh đầu lại nữa! Vợ chồng chim Fielfair chiến thắng riú rít ca khúc khải hoàn quanh bên đàn con vui vẻ.

11. Chim Bowerbird. Trong rừng Arfak Parrotia tại New Guinea gần quần đảo nước Nam Dương có nhiều loại chim có nhiều màu sắc tuyệt đẹp, có loại lông đầu hoặc lông đuôi dài cả thước, được gọi chung là chim Thiên đường (Bird of Paradise), phần lớn những chim đực mới có lông cánh đuôi màu sắc đặc biệt. Tại đây có một loại chim tên Bowerbird màu đen, trán có mào màu trắng tròn như đồng tiền, đỉnh đầu

có 6 lông màu đen khá cứng dài cả gang tay, đầu mỗi sợi lông có một cục màu vàng như hạt đậu. Đặc biệt lông ở cổ khi muốn nó có thể đổi màu như màu cầu vồng. Màn ảnh chiếu một rừng cây um tùm, một con chim trông từ đâu bay tới một khoảng đất trống mỗi bề chừng bốn thước (12 feet), ở đầu của khoảng đất trống ấy có mấy cành nằm ngang chụm lá cách mặt đất khoảng hơn một mét (4 feet).

Satin Bowerbird
(Ban Biên Tập sưu tầm)

Khởi đầu chim Bowerbird làm công việc dọn dẹp khu đất trống cho sạch sẽ, bằng cách lấy mỏ nhặt những lá khô trên mặt đất vút xa ra chung quanh, tiếp theo nó nhặt cành cây khô rác rến quảng đi. Nó nhảy tới nhảy lui quan sát xem còn gì nhặt liệng đi hết cho thật sạch sẽ. Xong đâu đấy nó bay đi đâu không biết, trong lúc ấy một chú chim còn nhỏ (cỡ 14, 15 tuổi nếu so với con người) không biết từ đâu đến, chú chim nhỏ này vừa đến liền xù lông cổ ra, nhảy hàng ngang bằng một chân từ mé này qua mé kia của khoảng đất ấy, chân kia co lên thỉnh thoảng mới chạm đất để cho cân bằng. Bây giờ mới biết là chim thành niên dọn dẹp sân khấu, còn chú chim vị thành niên đến tập nhảy ké nhảy lén. Chú chim nhỏ này nhảy qua nhảy lại một lúc như thế rồi bay đi khi thấy chim thành niên trở lại. Vừa trở lại liền đứng sẵn ở giữa sân khấu chờ, liền có bốn chim khác đến đậu thành hàng trên các cành cây nằm ngang ví như hàng ghế danh dự, tất cả đều quay mặt về phía sân khấu có chim đực đang đứng ở thế sẵn sàng trình diễn. Thì ra, sau khi sửa soạn sân khấu xong anh chàng đi mời khán thính giả được bốn nàng tới dự. Chàng bắt đầu xù lông cổ như cái ô dù, xòe cánh, xòe đuôi, trông thật lộng lẫy, oai phong hùng dũng. Rồi nhảy hàng ngang trước khán thính giả đang

chăm chú ngắm nhìn với vẻ thích thú. Chàng trở tài bằng cách vừa nhảy vừa ca hát, cái đầu lúc nghiêng qua nghiêng lại lúc quay vòng tròn, khiến cho sáu sợi lông trên đầu lúc quật qua quật lại, lúc quay vòng tròn. Tiếng hát điệu nhảy an khớp nhịp nhàng, đúng là buổi trình diễn văn nghệ ca vũ. Thật là hấp dẫn và quyến rũ bởi những động tác nhảy nhót, khán giả bị lòa mắt bởi trang phục lông lẩy đẹp mắt, nên chỉ chăm chú nhìn và thưởng thức một cách say mê. Trình diễn một hồi lâu như thế, bất ngờ anh chàng nhanh như chớp nhảy lên lưng một nàng chim đang đứng trên cành xem không kịp phản ứng gì cả. Thì ra anh chàng trình diễn là có mục đích. Rồi tất cả khán thính giả và người trình diễn đều bay đi và buổi trình diễn chấm dứt.

II. KHÁM PHÁ VỀ CÁC LOÀI SỐNG SỐNG DƯỚI NƯỚC. Chúng ta thử nêu ra sáu (6) loài cá:

01. Con Otter. Otter là một loại giống như rái cá thật to, có lông, nó lặn xuống tìm con sò biển được rồi mang lên mặt nước cùng với hòn đá. Nằm ngửa trên mặt nước, để hòn đá trên bụng, rồi hai tay cầm con sò đập vào đá “đốp, đốp, đốp” cho vỡ bẻ ra mà ăn. Xong lại tiếp tục làm như thế cho đến khi no đủ rồi mới ngưng.

Eurasian Otter
(Ban Biên Tập sưu tầm)

02. Cá Voi (Whale). Máy chiếc tàu chở người ra biển để xem cá voi, đùa chơi với cá voi, chúng rất thân thiện với loài người từ thượng cổ tới bây giờ, mà những người chài lưới trước kia thường ca tụng là “Cá Ông Voi” cứu người gặp nạn bão tố.

Các loại cá voi và một vài loại cá to khác khi đi săn mồi thường đi cùng với con khác trong đoàn cá voi, khi thấy đàn cá con, chúng bơi vòng vòng chung quanh đàn cá con để dồn cá con vào một khu, rồi lần lượt từng con cá voi xô vào đàn cá con, há miệng hớp nuốt nhiều cá con một lúc, xong trở ra bơi vòng vòng để đến lượt con khác cũng làm như thế’. Đây là chiến thuật của cá voi đi săn mồi. Cũng có khi, đàn cá voi dồn con mồi vào bờ rồi bắt ăn như chúng bắt mầy con chó biển (Seal).

Humpback Whale
(Ban Biên Tập sưu tầm)

03. Cá Heo (Dolphin). Một loại cá nhỏ hơn cá voi, chúng săn mồi cũng giống như cá voi. Chúng có đặc điểm là bơi từng đoàn nhiều nghìn con, vừa bơi, vừa phóng lên không thật cao, rồi quay vòng vòng hai ba vòng trên không để vui chơi cùng nhau như ngày hội hè của chúng vậy đấy!

Bottlenose Dolphin
(Ban Biên Tập sưu tầm)

04. Một loại cá biển lớn khác mà người viết quên ghi tên cá, khi có một đàn con bé bơi quần quýt cùng nhau, thấy thế, cá mẹ há miệng hớp hết đàn con vào miệng, người không biết tưởng nó ăn đàn cá con, nhưng không phải, nó hớp đàn cá con mang đi chỗ khác, rồi nhả dần ra vài con một, để cá con

không tụ lại một chỗ dễ làm mồi cho cá khác ăn. Nếu cá con tụ lại nữa, cá mẹ lại làm như thế nữa cho tới khi cá con tản mát mới thôi. Đây là tình mẫu tử của mẹ thương các con của một loài cá, đâu có thua người?

05. Cá Archer. Archer là một loại cá nhỏ chỉ bằng hai ba đầu ngón tay ở đầm, sông, hồ, cả đàn cá bơi lội tung tăng dưới nước trong veo, những cây xanh tươi mọc từ bờ, cành lá xòe ra la đà trên mặt nước, vài làn gió thổi nhẹ mát mẻ. Thỉnh thoảng vài tiếng chim hót vang trên cành cao, vài cánh bướm bay qua bay lại chập chờn, dăm ba con cào cào châu chấu nhảy từ cành lá này qua cánh lá khác. Tưởng như cảnh thần tiên yên ổn, có ai ngờ, cảnh đẹp dễ nên thơ ấy, vẫn có cảnh chét chóc rình rập đâu đó, âu cũng là kiếp số côn trùng. Trên cao, chim nhảy qua, bay lại tìm kiếm mồi, côn trùng cảm biết số phận hẩm hiu, nên khép nép nằm im bên lá, khe cành ẩn núp dưới thấp. Đột nhiên một tia nước từ dưới vọt lên trúng vào thân cào, cào cố gắng bám chặt, nhưng rồi một tia nước nữa tiếp nối bắn vào thân, khiến cào không sao cưỡng nổi, đành phải rơi xuống làm mồi cho cá dưới nước, thế là rồi một đời cào cào!

Archerfish
(Ban Biên Tập suu tầm)

06. Con Hải Ly (Beaver). Con Hải Ly hơi giống con rái cá, có bốn chân, đuôi cứng bẹt, có lông màu nâu, rất khỏe, sống cả ở dưới nước lẫn trên cạn, thường ở hang, có răng rất sắc và mạnh. Có cặp vợ chồng Hải ly sống ở Tiểu bang Wyoming, Hoa Kỳ, nơi một cái suối. Chúng ăn vỏ cây, cây, lá cây. Chúng đã dùng răng cắn làm đổ nhiều cây to thân cả một

feet (đường kính 1/3 thước). Chúng cắt cây ra nhiều khúc, cắt cành to ra, rồi dùng miệng ngậm kéo cây cành xếp chồng lên nhau, lấy bùn làm ciment đắp thành cái đập ngăn nước suối dài 150 mét, biến khúc suối thành một cái hồ dài cả gần hai cây số. Chúng thường đi tuần phòng, bơi qua bơi lại khắp hồ để kiểm soát chỗ bờ hư hỏng. Khi có chỗ bờ bị chảy nước, chúng bèn đi lấy cành cây, bùn trộn với cỏ mang đến vá sửa chỗ ấy tức thời, không để trì hoãn. Nhà Khoa học đến thăm, dùng thuyền còn đang ngắm nhìn cảnh hồ thơ mộng, một con Hải ly liền bơi tới gần khách, không hiểu nó chào đón khách bằng cách nào đây? Nhà Khoa học chờ đợi chủ nhà Beaver! Nó bơi đến gần thuyền chỉ còn cách khoảng hai thước, dùng cái đuôi to tướng đập trên mặt nước một cái thật mạnh “bùm” nước bắn tung tóe, tỏ vẻ tức giận, không muốn thấy mặt con người ở đó, hãy rút đi cho rảnh mắt! Rồi Beaver lặn biến mất vào hang.

Hang nhà của vợ chồng Beaver rất kiên cố, muốn vào hang, phải lặn xuống nước mới vào chỗ chúng ở được. Chỗ ở rộng rãi, có hai cửa ra vào khác nhau.

Về mùa Thu, chúng rất bận rộn, làm việc suốt ngày. Tại sao? Vì chúng cần sửa soạn cho mùa Đông tuyết lạnh, mặt nước có khi thành băng đá. Chúng đi cắt cây, cắt lấy cành đủ to có lá, kéo và cắm xuống đáy hồ ngập nước để giữ cây lá đủ ăn cả mùa Đông. Mùa Đông, chúng không phải lên mặt đất lạnh lẽo mà cố thủ ở trong hang động, khi đói ra kéo một cành vào hang của chúng để ăn dần.

Beaver
(Ban Biên Tập suu tầm)

III. KHÁM PHÁ VỀ CÁC LOÀI SỐNG TRÊN ĐẤT.

Các loài sống trên đất, chúng ta thấy có rất nhiều loài có những đặc điểm của nó mà nhiều người đã biết như chuột đi ăn trộm trứng, một con ôm trứng, một con ngậm đuôi kéo về tới hang. Cả đàn chuột đi chuyển, để khỏi lạc nhau, con nọ ngậm đuôi con kia v.v... Sư tử, chó sói khi đi săn, con đầu đàn rống lên ra lệnh tất cả đàn cùng chuẩn bị tấn công. Có loại khi dùng que thọc vào hang kiến, sâu để lôi ra ăn, có loại khi biết dùng đá đập hột để lấy nhân ăn, có loại khi lội xuống nước bắt sò (clam) đem lên đập vỡ vỏ để ăn, có loại khi dùng một loại lá cây xoa vào mình để cho muỗi không đốt v.v... Đó là nói về bản năng tự nhiên, ở đây chúng ta không nói tới lãnh vực một số loài được huấn luyện bởi con người, chúng có thể làm được một số việc mà con người trao phó và hữu dụng, hữu ích cho con người. Chúng ta chỉ đề cập đến những gì do bản năng tự nhiên, trí thông minh tự nhiên của chúng mà thôi, chúng ta tiếp tục nêu ra những con vật sống trên đất, nhất là những con vật bé nhỏ, hai loại được nêu ra.

01. Một con nhện. Một con nhện bé ngoại trừ các chân, thân mình nó chưa bằng ngón tay út của người bình thường.

Orb-weaver Spider
(Ban Biên Tập sưu tầm)

Nó nhả tơ giăng mạng hình vuông không lớn, mỗi chiều chỉ khoảng hai inches (5 cm), nó làm giống như cái vó, hình vuông, vó có hai khung chéo cũng bằng mạng nhện của nó. Nó cầm khung lưới vó đứng đó, không biết nó sẽ làm gì? Nó đi bắt vó tôm tép chăng? Không, nó không đi bắt vó tôm tép, mà nó cứ đứng đó đợi chờ con mồi xấu số. Rồi một con dế con ở đâu bò tới, thế là nó dùng cái vó vừa làm ấy chụp xuống. Thảm thương thay cho con dế lúng túng trong cái vó

lưới mạng ấy, khiến chân căng mắc vào lưới mạng của nó! Bấy giờ nhện bèn mang đi cho bữa ăn của nó! Ai nói nhện không thông minh?

02. Một con giun. Nhà Khoa học Davis Attenborough chiếu cảnh một hang động (cave) tối om ở Tân Tây Lan (New Zealand), chỉ thấy các điểm sáng như lân tinh, như sao hiện lấp lánh trên bầu trời mờ ảo. Nhìn kỹ hơn, thấy những điểm sáng lấp lánh ấy được treo bằng những sợi dây từ trần hầm động kéo dài xuống y như mùa Đông tuyết rơi phủ đầy các cây thông, rồi nắng lên làm cho tuyết tan chảy thành những giọt nước dài từ những cành thông thòng xuống. Khi nước đang chảy chậm chạp như thế, mặt trời bị mây mù che mát, không khí trở thành lạnh hơn lên, những hạt nước đang chảy dài bị lạnh đông lại để cho ta những sợi dây nước đá. Rồi đám mây qua đi, mặt trời chiếu xuống những sợi nước đá ấy cho ta hình ảnh như những sợi dây kim cương lóng lánh. Trong hang động kia cũng lóng lánh y hết đẹp đẽ như vậy. Tại sao vậy?

Earthworm (Lumbricus terrestris)
(Ban Biên Tập sưu tầm)

Nhà sinh vật học chiếu cho chúng ta thấy cảnh một con “giun” (Gloworm) có tên khoa học là “*Arachnocampa Luminosa*”, nó giống hệt một con giun bình thường như mọi con giun mà chúng ta thường thấy. Chính con giun là tác giả làm ra những sợi dây óng ánh đẹp đẽ đó. Đây là kỳ công đặc biệt của con giun. Nhưng con giun Gloworm làm ra cảnh đẹp ấy để làm gì? Chúng ta thông minh, thử đoán xem mục đích của con giun là gì? Nếu không đoán được thì từ nay trở đi, xin đừng nên coi rẻ các sinh vật nữa, mà coi chúng như anh em vậy. Nó làm ra cảnh ấy để nó ngắm hay để loài người ngắm? Chắc là loài vật ít từ tâm, ngay cả loài người còn hiếm có từ tâm, sống vị kỷ, vì mình, huông chi súc sinh các loài, chỉ sống

theo bản năng sinh tồn của chúng mà thôi. Nên loài vật lại càng không biết tới từ tâm là gì, do đó chắc là nó làm ra cảnh ấy để phục vụ cho nó. Nhà Khoa học chiếu rõ trên trần hang động thấy cả một hệ thống đường dây chằng chéo nối với tất cả các sợi dây thòng xuống, trong khi con Gloworm nằm ở điểm giữa, có thể gọi là bộ chỉ huy, hay tổng hành dinh, trung tâm hành quân. Tại đây, vị tổng chỉ huy là con giun và quân cũng là nó, chỉ có một mình nó. Nó không cần máy liên lạc giữa bộ tổng chỉ huy với các nơi xa xôi, nhưng các tin tức nó đều biết rõ. Nó cứ nằm ở bộ chỉ huy, làm như thể nó không để ý gì cả, nhưng không phải thế đâu. Đột nhiên có một côn trùng mắc vào một sợi dây từ phía cửa hang, còn đang dẫy dụa muốn thoát ra, nhưng đã bị dính bởi chất nhớt, thoát không được. Con giun biết ngay có mồi sa bẫy, nó liền lần theo đường dây đến ngay chỗ ấy, mang con mồi về tổng hành dinh của nó mà ăn! Nhà sinh vật học giải thích: Những đốm sáng như chất lân tinh do con giun tiết ra, những sợi dây tua tua treo những đốm sáng để như mấy con thiêu thân bay đến và mắc dính phải những sợi dây. Có cái hay của con giun là biết bao nhiêu đường dây chằng chịt, tua tua như thế, mà nó biết rõ đường dây nào dính mồi, và đến đúng chỗ ấy không hề sai! Rõ ràng là con giun quá hay, quá tài tình, có phải thế không?

Đỗ Đăng Tiến

(4/2009)

***

Chuyện Cười

Mê con gì?

Một em học sinh khoe với cô giáo là cả nhà mình đều ưa thích động vật. Nào là người anh thì thích cá vàng, người chị thì yêu chó Nhật, còn em thì thích mèo tam thể, mẹ em thì mê gà ...

- Thế bố em mê con gì?

- Dạ, mẹ em bảo bố em chỉ mê con "hồ ly tinh" ở nhà bên cạnh.

(Ban Biên Tập lượm lặt)